

“Weg met paaltjes tussen bio

Sinds zijn jonge jaren, toen hij onder meer kabinetslid was van EU toplui als Andriessen en Mac Sharry, is Noël Devisch bezig met de gangbare landbouwpolitiek. Welke plaats in de landbouwtoekomst is weggeleegd voor de biologische productiemethode, volgens de man én de bestuurder? We spreken af in zijn Brussels kantoor boven 'Concert Noble' de mooiste trouwzaal van België. Ondanks aandringen van zijn secretaresse nemen we beiden genoeg met af en toe een slokje uit een blikje cola.

door Erik Krosenbrink, hoofdredacteur

Dat de invloed van Devisch (°1943) op de landbouw groot is, blijkt uit zijn levensloop. In 1989 werd hij lid van het hoofdbestuur van Boerenbond in Leuven. Vandaag is hij penningmeester van de wereldwijde boerenkoepel FIPA, lid van het bestuurscomité en van de raad van bestuur van Aveve NV, voorzitter van Boerenbond en van de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad die de belangen verdedigen van boeren en tuinders, en van de sociale dienstengroep Acerta. Hij is regent bij de Nationale Bank van België en deeltijds hoogleraar in Leuven.

Kwaliteitsproductie

BIOvisie: Wat is uw ervaring met biologische landbouw? Kent u biologi-

sche boeren en tuinders persoonlijk en koopt u wel eens biologische voeding?

Noël Devisch: Ik ken heel wat biobedrijven. Maar ik heb regelmatig persoonlijk contact met een pluimveebedrijf in Wallonië en een groentebedrijf in Vlaanderen. Wat opvalt is dat bio hier vaak geassocieerd wordt met kleinschaligheid terwijl de vroegere voorzitter van de Zweedse landbouworganisatie een biobedrijf uitbaat van meer dan 150 hectare. Vanuit mijn functie wil ik meer weten van verschillende vormen van bedrijfsvoering. In die zin probeer ik wel eens bioproducten uit om de smaak te verkennen, maar ik ga niet echt op zoek naar bio.

BIOvisie: Tot ver in de jaren negentig omschreef Boerenbond de bio-

logische landbouw als niet-behoorend bij de "echten". Inmiddels is daar heel wat verandering in gekomen. In 2001 las ik van Fons Beyers, adviseur structuurbeleid van de Boerenbond: "De meest duurzame landbouw is de biologische landbouw, hierover bestaat geen discussie. Dus in plaats van één consument die bioproducten koopt, hebben we er straks hopelijk vier of vijf." Wat ligt er aan de oorsprong van die kentering?

Noël Devisch: We zijn tot inzicht gekomen dat de functie van landbouw breder is dan louter voedselproductie.

De basis blijft de biotechnologische landbouw die gebruik maakt van de nieuwste technologische ontwikkelingen. Intensieve veehouderij en ggo's vallen hier zeker ook onder, want zij zorgen voor de voedselzeker-

BIOVISIE inhoud

- 2 sectorcijfers
- 3 opinie / redactioneel
- 4 bekend Vlaanderen (v)erkent bio
- 7 column / cartoon
- 8 DUOvisie: Bekx & Haest
- 10 BioForum
- 11 focus op: Vitaliteit
- 12 op zoek naar innerlijke kwaliteit
- 15 herkauwers bron van levenskracht

- 16 gezonde teelt begint bij het zaad
- 18 voeding met iets meer
- 20 vitaliteit is beste communicatie
- 22 productie en verkoop in Costa Rica
- diervriendelijk slachten
- korte berichten
- Drents zachtfruit
- het Verdickt
- links voor en links achter
- de boer op... / nieuwe publicaties

fotoverantwoording:
pag 1: Blivo/Ogly Doglin/
Boerenbond/M.Byttebier/LBI
pag 3: Blivo
pag 5: Boerenbond
pag 7: Suejon Meyers
" : E. Krosenbrink
pag 8 en 9: M. Byttebier
pag 10: BioForum
pag 12 en 13: LBI
pag 15: Blivo
pag 16 en 17: Blivo
pag 19: Agri-kultuur
pag 20 en 21: Blivo
pag 22: M. Lateir
pag 23: S. van der Maat
pag 24: Blivo
pag 26: Velt
pag 27: Goense
pag 30: Blivo

bio-beweging en boerenbond"

heid.

Het platteland heeft ook een multifunctioneel segment dat hechtere banden heeft met de maatschappij en ook meer zal inspelen op de actuele wensen van een groep burgers, dat meer rekening houdt met wensen en noden op vlak van milieu. Denk aan agrarisch natuurbeheer of hoevertoerisme. Het is een onwaardig en lelijk woord, maar dit zijn 'nichemarkten' die voor Vlaanderen steeds belangrijker worden. Bio hoort daar ook bij, het is een vorm van kwaliteitsproductie. Bio moet zich evenwel niet meer

aanmeten dan ze kan waarmaken, de gezondheidsclaims van bio zijn niet terecht en macro-economisch gezien kan bio de wereld niet voeden.

Bio als

voortrekker

BIOvisie: Binnen bio is die bewering al meermaals weerlegd, maar daar nu op ingaan zou ons te ver leiden.

Ik dacht dat bio vooral een voorttrekkersrol heeft; als ontwikkelingslaboratorium voor de reguliere landbouw?

Noël Devisch: De rol van bio is zeker het zoeken naar het ecologisch optimum, ze heeft daarin een signaalfunctie waar we erg blij mee zijn. Vroeger vonden we dat allemaal niet zo belangrijk en was onze communicatie daarover ook slecht, met een kloof tussen boerenbond en biobeweging en tussen boer en consument als gevolg. We hebben een bocht gemaakt. Het is net als met de niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en het wereldvoedselvraagstuk, de ngo's zijn mijn grootste vrienden aan het worden!

BIOvisie: De biolandbouw heeft in haar voorttrekkersrol een kritische massa nodig, voor de één is dit vijf procent, voor de ander tien procent en meer. Wat is uw standpunt hierin?

Noël Devisch: Beleidsmatig richten op een kritische massa is niet nodig, de grootte is afhankelijk van de vraagzijde. Gelukkig is de vraag voor bio groter dan het binnenlands aanbod. Subsidies geven voor uitbreiding van de bioproductie is geen oplossing. Dat leidt tot overproductie en prijsdalingen.

Er is door de duurdere manier van produceren wel een probleem met de meerprijs in de winkel. Dat maakt minder consumenten bereid tot kopen. De meerwaarde van bio voor de individuele consument is beperkt. De maatschappelijke meerwaarde van bio is veel groter. Dat moet worden verkocht.

BIOvisie: Inderdaad, een belangrijke biologische productietechniek is stikstofefficiëntie. Dit geeft ook op economisch vlak optimale resultaten. Vlinderbloemigen halen gratis de stikstof uit de lucht en vormen een prachtig eiwitrijk voedermiddel. Er zijn zelfs melkveebedrijven die na vijf

jaar omschakeling de biologische melk goedkoper produceren dan in hun gangbare periode.

Noël Devisch: Boerenbond heeft altijd gepleit voor een betere bedrijfseconomische analyse van het biobedrijfsleven. Het ontbreekt aan wetenschappelijke informatie over bio. Als er nieuwe technieken zijn die even rendabel zijn, dan moeten we die toepassen.

BIOvisie: Wanneer in heel Vlaanderen de melk biologisch wordt geproduceerd, dan besparen de boeren vijftig miljoen euro aan kunstmest- en honderd miljoen aan krachtvoederinputs. Dat zullen ze bij Aveve niet leuk vinden. U misschien ook niet want u zit in het bestuurscomité.

Noël Devisch: Aveve staat ten dienste van de boer. De Boerenbondgroep is gebaseerd op het coöperatieve gedachtegoed. Ik zit in het bestuur van Aveve voor de belangen van de boer. Als kunstmest en krachtvoer niet meer rendabel zijn, dan is dat een punt, dan bouwen we die productie af, geen probleem. Wij hebben ook de dienstengroep SBB in beheer, daarom gaan we toch niet pleiten voor meer paperrassen? Belangenvermenging werd ons vroeger vaak verweten. Ten onrechte overigens. De structuren staan los van elkaar; het boerenbelang van boerenbond kan niet beïnvloed worden door dienstenverlennende of toeleveringsbedrijven.

Imago
BIOvisie: Volgens onderzoek van de Universiteit Gent is het slechte imago van de biologische landbouw bij de gangbare boeren een van de belangrijkste oorzaken voor het feit dat we in Vlaanderen in de Europese staartgroep zitten wat het biologisch areaal betreft. Veel voorlichters, vaak verkopers van kunstmest en krachtvoer, lachen nog om bio, niet echt motiverend voor omschakeling. Wat kan Boerenbond doen aan dat imagoprobleem?

Imago

BIOvisie: Volgens onderzoek van de Universiteit Gent is het slechte imago van de biologische landbouw bij de gangbare boeren een van de belangrijkste oorzaken voor het feit dat we in Vlaanderen in de Europese staartgroep zitten wat het biologisch areaal betreft.

Veel voorlichters, vaak verkopers van kunstmest en krachtvoer, lachen nog om bio, niet echt motiverend voor omschakeling. Wat kan Boerenbond doen aan dat imagoprobleem?

Noël Devisch: De negatieve per-

Ons hele netwerk van consultants moet bio beter leren kennen

ceptie is het gevolg van mensen die er niets van kennen en van slechte voorbeelden uit de biopraktijk. Gangbare boeren moeten bio beter leren kennen. We hebben reeds een vijftal jaar onze consultant bio-landbouw, Ignace Deroo, maar hij staat nog vaak alleen, dus ons hele netwerk van consultants moet bio beter leren kennen. Anderzijds moeten wij ook niet voorop lopen. Boerenbond is geen aanjager van bio. We zijn in de eerste plaats een belangenorganisatie voor onze leden, we stellen ons geen kwantitatieve doelstellingen voor bio, dat doen we ook niet voor andere sectoren.

**Te weinig rekening
gehouden met speci-
fieke knelpunten voor
bioboer in het MAP**

BIOvisie:
Waarom niet?
Als u bio
erkent in
haar voor-
trekkersrol, dan
is het toch verstan-

dig om er in te investeren? Boerenbond kan bijvoorbeeld pleiten dat tien procent van de onderzoeksmiddelen worden gebruikt voor onderzoek naar biologische productiemethoden.

Noël Devisch: Het onderscheid tussen bio en gangbaar neemt op termijn af, we groeien naar elkaar toe. Voor onderzoek is misschien het moment aangebroken dat we wel kwantitatieve doelen voor bio moeten stellen.

Politieke krijtlijnen

BIOvisie: Toch hoor ik u soms klagen dat de biologische productie teveel aandacht krijgt. De ondersteuningsmaatregelen zijn toch vooral bedoeld om de omschakeling te bevorderen, dus voor gangbare boeren?

Noël Devisch: Ik was vooral bezorgd over de problemen die 99% van de boeren in Vlaanderen kennen, terwijl de interesse van minister Dua te eenzijdig voor bio was. Wij vinden helemaal niet dat bio in de praktijk te veel geld van de overheid krijgt, de overheid moet nog meer promotie maken voor bioproducten.

Wij willen ook dat de overheid de gangbare landbouw serieus neemt. Dat ze behalve een actieplan voor bio ook een ontwikkelingsprogramma uittrekt voor de landbouwsector in haar geheel.

BIOvisie: In de ogen van de oppositie is biologische landbouw rechtstreeks gekoppeld aan de groenen in België. In Nederland was het juist een liberale minister die bio sterk ondersteunde. Is bio in België te sterk gepolitiseerd?

Noël Devisch: Ik denk het wel. De groene milieujongens zitten nu op het kabinet van de landbouwminister net als de voormalige voorman van Belbior.

BIOvisie: Maar Bebiör is toch niet groen, dat is gewoon een kleine beroepsvereniging voor bioboeren.

Noël Devisch: Doet er niet toe. Bio moet weg uit de politieke sfeer, het werkt in haar nadeel. De continuïteit van bio wordt sterker als ze zich loskoppelt van politieke stromingen.

Trouwens, een kabinet met landbouw en milieu in één portefeuille werkt niet. Een minister kan niet de beide belangen dienen. Het is bijvoorbeeld beter om landbouw met consumentenzaken te combineren zoals in Duitsland.

BIOvisie: Waarom is Boerenbond tegen positieve discriminatie van bioboeren binnen het MAP?

U heeft een maatregel op maat voor de bioboeren simpelweg in de eindfase gekelderd.

Noël Devisch: Kijk, we hebben in Vlaanderen een mestprobleem. Er zijn te veel dieren en een van de maatregelen is dat je een uitbreidingsstop aanhoudt. Als er een stop is, dan is er een stop voor iedereen. Iedereen gelijk voor de wet. Als je dan met uitzonderingen begint, dan kan je er makkelijk nog tien bedenken en dan los je het probleem niet op.

BIOvisie: Door die maatregel is juist níét iedereen gelijk voor de wet. Een biologische akkerbouwer zonder vee die woont in een gemeente waar geen mest mag worden ingevoerd, en zonder biologische buurman met vee zit strop. De wet -want ook bio is wettelijk geregeld- zegt dat hij biomest moet gebruiken maar hij mag het niet invoeren en hij mag geen eigen veestapel opbouwen. Als die bioakkerbouwer lid was van Boerenbond, dan was u wellicht leden kwijt, want heel zijn bedrijfsontwikkeling is lamgelegd.

Noël Devisch: Daar is wellicht

te weinig rekening mee gehouden. De MAP-discussie was vooral een discussie met groene jongens die in natuurreservaten beesten willen laten rondlopen, zonder enige restrictie, zonder de maatregelen waaraan de professionele veehouders moeten voldoen. Boerenbond en de biobeweging moeten beter met elkaar communiceren, dan krijgen dergelijke beslissingen minder kans. Dit probleem wordt overigens opgelost met de afschaffing van de LAT, de langeafstandstransporten van mest. Het grootste struikelblok voor de bioboeren blijft de Europese beperking van 170 kg stikstof van dierlijke mest. De beperking van 'andere meststoffen' van de Vlaamse Regering is eveneens een probleem dat we samen moeten aanpakken.

BIOvisie: Uw speech 'landbouw en globalisering' is met wat knip en plakwerk zo om te vormen tot een nota biologische landbouw voor Vlaanderen. De tijd van wederzijds wantrouwen lijkt voorbij en die van het poldermodel aangebroken. In België is BioForum de koepel voor de biologische sector. Bent u er lid van?

Noël Devisch: Vier jaar geleden hebben we ons kandidaat gesteld. We zijn niet toegelaten omdat in onze doelstellingen en werking niet honderd procent de kaart van bio wordt getrokken. We hebben dat geaccepteerd. De houding van BioForum was begrijpelijk. Er zijn nu eenmaal verschillen in zienswijze en aanpak, zoals op vlak van ggo's. Toch vind ik dat er moet gepraat worden. Wij willen mee aan tafel zitten. Niet om bio in te palmen maar om te luisteren naar wat er leeft en om concrete punten te implementeren in onze werking. Ik hou niet van afbakenen, die paaltjes, die moeten weg.